

Uudistusohjelman käsittely tulevaisuusjaostoissa

- terveydenhuollon palvelut -jaosto: **24.1.2024** (28.2.2024)
- aikuissosiaalityö- ja vammaispalvelut -jaosto **25.1.2024** (6.3.2024)
- vanhusten palvelut -jaosto: **31.1.2024** (7.3.2024)
- lasten, nuorten ja perheiden palvelut -jaosto: **5.2.2024** (5.3.2024)
- pelastuslautakunta **7.2.2024** (13.3.2024)

Lasten, nuorten ja perheiden toimialan esityksiä uudistusohjelman toimenpiteiksi

- valmistelutilanteessa 1/2024

Hanna Mikkonen

Toimialajohtaja

**Kohti Suomen
parasta
hyvinvointialuetta**

Miksi lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimiala tarvitsee uudistusohjelmaa?

- Toimialan vuoden 2024 talousarvio on 2 % palvelutarvetta alempi (noin 2,8 me)
- Toisaalta:

- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin haasteet ja palvelutarpeet korostuvat Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella. Esimerkiksi lastensuojelun tarve on hyvinvointialueella useilla mittareilla maan suurimpia.
- Väestöpohjaltaan edelleen kasvavan alueen joka viides asukas on alle 18-vuotias ja useampi kuin joka neljäs lapsiperhe on yhden vanhemman perhe.
- Koronapandemia on vaikuttanut etenkin lasten ja nuorten mielenterveyteen ja hyvinvointiin, mikä on otettava huomioon palvelujen suunnittelussa.
- Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavia lapsiperheitä on enemmän kuin muualla maassa. Lapsiperheköyhyydellä on yhteys moniin sosiaalisiin ongelmiin, syrjäytymisriskiin ja hyvinvoinnin heikkenemiseen. Pitkittynyt pienituloisuus koskettaa erityisesti yksinhuoltajia ja monilapsisia perheitä.
- Alueen lapsiperheistä noin joka neljäs on vieraskielinen. Vieraskielisten suuri väestöosuus heijastuu esimerkiksi tulkkauspalvelujen runsaaseen tarpeeseen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus haastaa palvelujen järjestämisvastuun toteuttamista

Huomattava määrä lakisääteisiä tehtäviä, joita ohjaa mm. hoitotakuu, määräajat, henkilöstömitoitukset ja -suositukset.

1. Uudistusohjelman keskeiset toimenpiteet vuosille 2024 – 2030

HVA-TASOINEN TAVOITE

Palvelumme vastaavat asiakkaidemme tarpeisiin

- Nuorten kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen vähentäminen ja perheen jälleenyhdistämisen vahvistaminen
- Rikoserityisen osaamisen kehittäminen ja koordinointi hyvinvointialueella
- Asiakasohjauksen ja asiakkaiden palveluvalikon tehostaminen
- Monikielisten palvelujen vahvistaminen
- Eroauttamisen palvelukokonaisuuden uudistaminen

HVA-TASOINEN TAVOITE

Uudistamme tapamme tuottaa ja järjestää palveluita

- Kotiin vietävien palvelujen kokonaisuuden uudistaminen
- Lasten ja nuorten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen rakenteen uudistaminen ja palvelujen porrastus
- Sijaishuollon oman palvelutuotannon kasvattaminen
- Päivystyspalvelujen uudistaminen
- Tilojen ja toimipisteiden optimaalisen käytön tarkastelu

HVA-TASOINEN TAVOITE

Olemme haluttu työnantaja ja työpaikka

- Oman henkilöstön pysyvyys mahdollistaa vuokratyövoimasta luopumisen
- Vahvalla johtamisosaamisella tuetaan henkilöstöä ja johdetaan yhteisiä palveluprosesseja
- Dialogisuuden ja osallistamisen lisääminen johdon ja henkilöstön välille
- Moniammatillisen henkilöstörakenteen ja työnjaon selkiyttäminen
- Urapolkujen kehittäminen

Perhekeskuskokonaisuus

Taustaa

Jatkuvasti kasvavaa kysyntää halutaan saada ohjautumaan varhaisen vaiheen tuesta hyötyville omahoitoon, vertaistukeen, ryhmämuotoisiin palveluihin ja myös järjestöjen ja kuntien palveluihin. Tällöin viranomaistyötä ja -resursseja pystytään kohdentamaan tarkoituksenmukaisemmin ja kustannustehokkaammin. Pidemmällä aikajänteellä raskaiden palvelujen tarve vähenee.

Perhekeskuksen ydintoimijoiden yhteisillä palvelupoluilla parannetaan palvelujen oikea-aikaista saatavuutta.

Sujuvilla konsultaatiokäytännöillä varmistetaan

asiakkaan tarkoituksenmukainen ohjautuminen oikeaan palveluun.

Avoin kohtaamispaikkatoiminta kytkee kuntien ja järjestöjen toimijat tiiviiksi yhteistyökumppaneiksi.

Toimenpiteet vuosille 2024-2030

Palvelumme vastaavat asiakkaidemme tarpeisiin

- Perhekeskuskokonaisuuden rakentuminen neljälle alueelle: pohjoinen, itäinen, keskinen ja läntinen.
- Koivukylän ja Keravan perhekeskusten lisäksi avataan perhekeskukset Myyrmäkeen 2024 ja Tikkurilaan 2028.
- Asiakasohjauksen ja asiakkaiden palveluvalikon tehostaminen ja tehokkaampi ohjaus mm. omahoitoon, ryhmäpalveluihin sekä järjestöjen ja kunnan palvelujen piiriin. Lisäksi huomioidaan asiakasohjauksessa perheet, joilla on mahdollisuus hankkia palveluja yksityiseltä sektorilta itse.
- Toimintatapoja uudistetaan konsultaatio- ja lähetekäytäntöjä helpottamalla.
- Monikielisten palvelujen vahvistaminen.
- Eroauttamisen palvelukokonaisuus uudistetaan.
- Tapaamispaikkatoiminnan kustannustehokkain järjestämistapa arvioidaan.

Uudistamme tapamme tuottaa ja järjestää palveluita

- Oman palvelutuotannon lisääminen ja tehostaminen kotiin vietävissä palveluissa ostopalvelujen sijaan. Uudistetaan perhetyön työnjakoa ja lisätään lapsiperheiden kotipalvelua ja varhaisen tuen perhetyötä omana tuotantona.
- Palveluiden myöntämisen perusteita ja ostojärjestyksen noudattamista tehostamalla vähennetään ostopalvelukustannuksia.
- Lasten ja nuorten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen rakenteen uudistaminen ja palvelujen porrastus. Palvelujen uudelleen organisoinnilla haetaan parempaa palvelujen sujuvuutta ja kustannustehokkuutta. Lasten ja nuorten mielenterveystyön työnjakoa selkeytetään ja yhteistyötä tiivistetään mm. opiskeluhuollon, perheneuvolapalvelujen ja nuorten psykososiaalisten palvelujen kesken. HUS lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa kehitetään yhteensovitettuja hoitopolkuja ja hoidon porrasteisuutta.

65 000€

- Asiakasohjauksen tehostamisella ohjataan varhaisen vaiheen asiakkaat kunnan/järjestöjen palveluihin ja vähennetään ostopalvelujaksoja 50:ltä perheeltä.

60 000€

- Asiakasohjauksen tehostamisella ja varhaisen tuen toimenpiteillä tarvitaan 50 palvelutarpeen arviointia vähemmän.

100 000€

- Asiakasohjauksen tehostamisen seurauksena asiakaskäyntejä shl palveluissa 1000 käyntiä vähemmän.

80 000€

- Peruuttamattomien asiakaskäyntien vähentäminen 400 käyntiä. Lastenvalvojen prosessin digitalisoiminen vähentää asiakaskäyntien tarvetta.

500 000€

- Oman shl perhetyön palvelutuotannon tehostamisella 60 perhettä enemmän hoidetaan omana palveluna ostopalvelun sijaan.
- Ostopalvelujen vähentäminen SHL 5%.

135 000€

- Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaisuuden uudistaminen vähentää mm. erikoissairaanhoidon tarvetta.

yhteensä **940 000€** vuonna 2024

Jaoston yhteinen keskustelu:

**Kohti Suomen
parasta
hyvinvointialuetta**

Lastensuojelun kokonaisuus

Taustaa

Tällä hetkellä tuotamme lastensuojelun laitoshoidon omana tuotantona 11% . (vrt. Pirha 2% ja LUVN 16% sekä Helsinki 45%)
Perhehoito järjestetään pääosin omana tuotantona.

Vuoden 2022 aikana huostassa olleiden lasten (0-18 vuotiaat) osuus hyvinvointialueella oli maan keskiarvoa (1,05%) korkeampi (1,3 % vastaavan ikäisestä väestöstä).*

Pitkän aikavälin tavoitteena ja mahdollisuutena on vähentää alueemme huostaanottopainotteisuutta ja löytää uusia vaikuttavia avohuollon tukimuotoja ja vahvistaa yhteistyökumppanuuksia vaihtoehtoksi kodin ulkopuolisille sijoituksille.

Sijoitettujen lasten ja heidän perheidensä kanssa tehtävään työskentelyyn ja osaamiseen panostetaan ja vahvistetaan näin perheiden jälleenyhdistämisä.

Omaa sijaishuollon palvelutuotantoa vahvistetaan ja suunnataan ajankohtaisen asiakastarpeen kysyntää vastaavaksi.

*THL tilastoraportti 24/2023

Toimenpiteet vuosille 2024-2030

Palvelumme vastaavat asiakkaidemme tarpeisiin

- Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon asiakassegmentointia ja henkilöstön osaamista kehitetään.
- Tehostetaan sijaishuollossa olevien lasten perheen jälleenyhdistämisen prosessia monialaisella työllä.
- Rikoserityisen osaamisen kehittäminen ja koordinointi hyvinvointialueella korjaavien palvelujen ja huostaanottojen tarpeen vähentämiseksi. Palveluvalikkoon vakiinnutetaan vakavilla rikoksilla oireileville nuorille kohdennettu tutkimusnäyttöön perustuva MDFT-interventiotyöskentely (monimuotoinen perheterapeuttinen työskentely Multidimensional Family Therapy).
- Selkiytetään ja vahvistetaan viranomaisten yhteistoimintaa alaikäisen rikosprosessissa ja rikosten ennaltaehkäisyssä.

Uudistamme tapamme tuottaa ja järjestää palveluita

- Käynnistetään oman lastensuojelun erityistason laitoksen suunnittelu. Selvitetään vaativan tason hoidon järjestämismahdollisuuksia. Erityistason yksikön Katajan toiminnan käynnistäminen.
- Oman palvelutuotannon järjestämisen muutos siten, että yksi perustason yksikkö muutetaan erityistason yksiköksi (7 asiakaspaikkaa). Uudistusta tuetaan muista lasten, nuorten ja perheiden palveluista.
- Virka-aikaisen päivystyksen, sosiaali- ja kriisipäivystyksen sekä terveydenhuollon piiriin kuuluvan kriisityön kokonaisuuden uudelleen järjestäminen. Yhteistyön tiivistäminen ja työnjaon selkeyttäminen virka-aikaisten sosiaalipäivystyspalvelujen kanssa.

540 000€

- Kiireellisten sijoitusten vähentäminen ja korvaaminen tehostetuilla avohuollon toimenpiteillä. Perheen jälleenyhdistämisen prosessin kehittäminen ja tehostaminen.

889 000 €

- MDFT intervention avulla ehkäistyt huostaanotot.

50 000€

- Erityistason yksikkö Katajan käynnistäminen ja ostopalvelujen vähentäminen.

100 000€

- Perustason lastensuojeluyksikkö Asola muutetaan portaittain erityistason yksiköksi ja vähennetään ostopalvelukustannuksia.

60 000€

- Päivystyspalvelujen organisoitumisen uudistaminen.

63 000€

- Lastensuojelun itsenäistymisen tuen asunnoista luopuminen.

yhteensä **1 702 000€** vuonna 2024

Jaoston yhteinen keskustelu:

**Kohti Suomen
parasta
hyvinvointialuetta**

Olemme haluttu työnantaja ja työpaikka

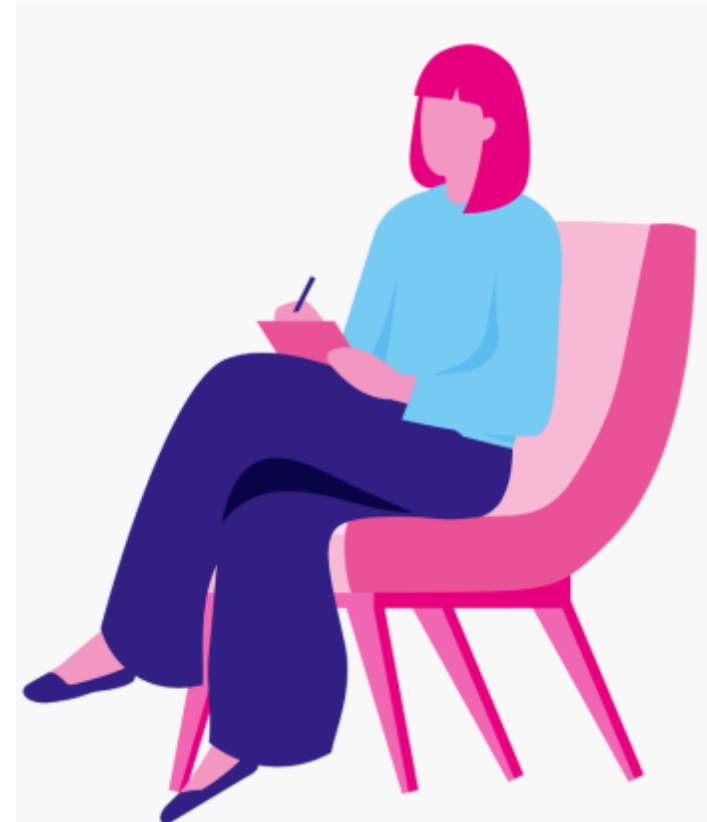
Taustaa

Toimialalla on vakinaisia vakansseja 1022. Vakanssien täyttöaste joulukuussa 2023 oli 96,22% .

Henkilöstön saatavuudessa on haasteita erityisesti psykologien, sosiaalityöntekijöiden, lääkärien, sairaanhoitajien, lähihoitajien, puheterapeuttien sekä lastensuojelulaitosten ohjaajien osalta. Saatavuushaasteet ovat valtakunnallisia.

Toimialan lähtövaihtuvuus on ollut 18,4% vuonna 2023 (188 työntekijää).

Perinteisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat hoitaneet omia asiakkaitaan/potilaitaan oman professionsa viitekehyksestä käsin. Sote-uudistuksen tavoitteena on integroida sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja siten, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjä tai tuottaja muodostaa asiakkaan tueksi kokonaisuuden hänen tarvitsemistaan palveluista.

Toimenpiteet vuosille 2024-2030

- Nykyisen henkilöstön pysyvyys ja tyhjiin vakanssien täyttäminen mahdollistaa palvelutuotannon täysimääräisen toiminnan ja vuokratyövoimasta luopumisen. Asiakkaat saavat palvelut sujuvasti, jolloin tarve raskaammille palveluille vähenee.
- Toiminnallisten perhekeskusalueiden yhteistyö- ja konsultaatorakenteiden avulla sekä valmentavan johtamisen työotteella mahdollistetaan moniammatillinen yhteinen työ. Tällä vahvistetaan esihenkilöiden ja työntekijöiden ymmärrystä palvelutoimintojen keskinäisestä suhteesta ja kokonaisvaikutuksista, joka tekee yhteistyöstä mielekkäämpää ja parantaa osaltaan pito- ja vetovoimaa.
- Tarkastellaan henkilöstörakennetta ja selkiytetään työnjakoa toimialan sisäisesti ja eri palvelualueiden välillä.
- Toimialan pitovoimaa vahvistetaan yhteisen perehdytysohjelman, mentoroinnin ja osaamisen kehittämisen ohjelman avulla.
- Lähtövaihtuvuus vähenee 2%
- Hyödynnetään digitalisaation ja tekoälyn kehittymisen tuomia mahdollisuuksia työn helpottamiseksi.

60 000€

- Henkilöstön lähtövaihtuvuus pienenee 2% (rekrytointikulut).

500 000€

- Omien vakanssien täyttöastetta nostamalla vähennetään vuokratyövoiman ostoa.

yhteensä **560 000€** vuonna 2024

Jaoston ehdotuksia muiksi tuottavuutta ja kustannusvaikuttavuutta parantaviksi toimiksi:

- yhteinen keskustelu

Kohti Suomen parasta hyvinvointialuetta

